

Sigdal kommune
3350 Prestfoss

Kolsås klatreklubb
Drammen klatreklubb
Ål klatreklubb

21.12.2020

Uttalelse til søknad fra Sigdal aktiv om via ferrata på Andersnatten

Norges Klatreforbund og klatreklubbene som sokner til Andersnatten vil her fremme merknader til nabovarsel og dispensasjonssøknad mottatt 23. november om etablering av Via Ferrata på Andersnatten.

Utbyggingsplanene har skapt svært mye debatt. Flere av de undertegnede organisasjonene har allerede gitt uttrykk for synspunkter i en uttalelse datert 14. oktober til Sigdal kommune og utbygger Sigdal Aktiv. Her vil vi først oppsummere våre hovedpunkter som i stor grad ble utdypet i det brevet, og så komme med noen kommentarer knyttet til søknaden fra Sigdal Aktiv som vi mener er feilaktige eller misvisende.

Våre merknader til tiltaket

1. Etablering av en Via Ferrata på sørøstveggen på Andersnatten er i strid med norske klatre- og friluftslivstradisjoner fordi det innebærer relativt store og irreversible inngrep, med utbygging og kommersialisering av et til nå uberørt og allment tilgjengelig klippeområde. I Norge har vi en sterk og solid tradisjon for å la enhver søke utfordringer ute i naturen ut fra sine egne ferdigheter og kunnskaper, mens en via ferrata betyr en overgang til tilrettelagte opplevelser basert på tekniske inngrep og andres kompetanse.. Andersnatten er en av svært få, store klippevegger som egner seg for klatring på Østlandet. Veggen har vært viktig i norsk klatremiljø i over 80 år. Dette er den første via ferrata-planen som skaper en så skarp konflikt med klatre- og friluftslivinteressene i Norge. Det er også i strid med den europeiske standarden for via ferrataer å legge den i et eksisterende klatreområde. At traseen er lagt noen meter unna klatrelinjene er uvesentlig her. Argumentene fra utbygger tyder på en mangel på kunnskap og forståelse for friluftsliv og klatring i Norge som bekymrer oss.
2. Vi ønsker en god dialog med grunneierne og forstår ønsket om å se etter næringsmuligheter. Vi har også stor sans for utbyggers ønske om å utvikle

naturbaserte opplevelser i Sigdal for å skape aktivitet og arbeidsplasser også i sommerhalvåret. Men vi ber om forståelse for at forslaget bryter sterkt med norske friluftslivstradisjoner og klatreinteresser, og vi ber utbygger og myndigheter ta hensyn til dette og finne løsninger som i mindre grad skaper konflikt med natur- og friluftinteressene. Vi mener det er mange muligheter til å utvikle et bratt friluftsliv i området som er i tråd med norske friluftstradisjoner og prinsippet om mest mulig sporløs ferdsel. Det må gå an å gjøre dette uten så omfattende inngrep i en klippevegg hvor klatringen har pågått over så mange år. Hvis det er interesse for det, vil vi gjerne bistå med å vise til gode utviklingstiltak for at selskapet skal kunne tilby kursing og guiding og samtidig ta vare på denne unike veggen slik den er i dag.

3. Vi mener utbygger søker om å bygge en Via Ferrata som maksimerer konflikter og problemer knyttet til inngrep gjennom å oppsøke områder i nærheten av klatrelinjene i den bratteste mest utsatte delen av klippeveggen, og gjennom mer omfattende utbyggingsløsninger med plattformer og tilrettelegging enn vi har sett mange andre steder. Ut fra vår kjennskap til klatring kunne det lett vært utviklet løsninger som ikke utfordrer eksisterende bruk, med langt mindre behov for faste installasjoner og inngrep. Som nevnt er dette i særklasse den mest konflikfylte via ferrata-søknaden som vi har sett til nå.
4. I likhet med Forum for natur og friluftsliv i Buskerud er vi sterkt kritiske til at utbygger har startet utbyggingen før nødvendige tillatelser foreligger og uten nødvendig dialog med berørte interesser. Vi ber om at myndighetene ikke premierer dette gjennom å gi medhold til søknaden, men ser etter den beste løsningen som tar hensyn hensyn til natur- og friluftinteressene.

Våre merknader til påstander i søknaden

Vi ønsker også å kommentere noen påstander i søknaden fra Sigdal aktiv som er feil eller misvisende.

«Til nå har klatring i Andersnatten vært uorganisert og foregått uten grunneiers samtykke. Grunneierne ser av den grunn positivt på at aktiviteter i området nå kommer i organiserte former» (dispensasjonssøknad s 1).

Størsteparten av norsk friluftsliv er uorganisert og foregår uten grunneiers samtykke, i tråd med allemannsretten. Dette er ikke noe negativt slik det forsøkes fremstilt som, men utgjør selve bærebjelken i norsk friluftsliv.

«Andersnatten har til nå vært forbeholdt en svært liten gruppe profesjonelle klarere» (dispensasjonssøknad s. 2).

Dette er misvisende, og snur saken på hodet. For det første er ikke Andersnatten forbeholdt noen. I ly av allemannsretten er veggen åpen og tilgjengelig for alle som ønsker å ferdes der og har ferdigheter til det, mens en via ferrata derimot vil blokkere sin del av veggen for all annen ferdsel. For det andre er det omtrent ikke profesjonelle klatrere i Norge. Selv om det

nok heller siktes til dyktige klatrere, er heller ikke det spesielt presist. Andersnatten tiltrekker seg mest klatrere som stort sett er på et alminnelig aktivt nivå, flest fra nærliggende klubber tilknyttet klatreforbundet i Hallingdal, Ringerike, Drammen og Stor-Oslo.

Det er også store muligheter for å åpne opp nye og enklere klatrelinjer og gjøre det til et langt mer attraktivt klatreområde for turister, slik vi ser i andre områder av Norge, blant annet Telemark.

«Det har vært dialog med flere klatremiljøer i området, hvor hovedtyngden er positiv» (dispensasjonssøknad s. 2)

Dette er ikke riktig. Et samlet norsk klatremiljø er svært kritiske til planene, inkludert klubber tilknyttet Norges Klatreforbund, Norsk Tindeklub som samler høyfjellsklatrere, DNT fjellsport og Norske Tindevegledere, som representerer de yrkesaktive guidene. Samtlige organisasjoner går mot planene, og bare noen få enkeltpersoner har støttet dem. Den eneste dialogen før debatten tok av i høst var at representanter for Kolsås Klatreklubb møtte Sigdal Aktiv i slutten av august for å innhente informasjon om prosjektet. Det ble sagt på møtet at planene ikke direkte berørte linjene, men også understreket av klubben var negativ til de inngrepene som en via ferrate innebærer i en fjellvegg som er et etablert klatreområde.

«Det vil alltid være individer som fortsatt ønsker å ha fjellet for seg selv, men slik vil det alltid være der innovative prosesser foregår» (dispensasjonssøknad s. 2).

Dette er feil og dessverre nok et eksempel på hvordan utbygger prøver å maksimere konflikten og stemple kritiske røster til prosjektet. For det første viser tilbakemeldingene at et samlet norsk klatremiljø er kritiske til planene. For det andre er ikke dette begrunnet i ønsket om å ha fjellet for seg selv, men i at det utfordrer grunnleggende verdier og tradisjoner i et naturbasert norsk friluftsliv. Og å sette opp en type konstruksjon som ble oppfunnet for over 100 år siden kan knapt kalles innovativ. Vi har allerede mange titalls via ferrataer i Norge, og bare noen få av dem gir økonomisk uttelling.

«De profesjonelle utøverne har fra før holdt til i den vestlige delen av Andersnatten. Her er allerede etablert faste innretninger ved flere klatreruter» (dispensasjonssøknad s. 2).

Dette er feil framstilt på tre måter. For det første er det som nevnt ikke profesjonelle utøvere. For det andre pågår klatringen sommer og til dels vinter også i de midtre deler av veggene. For det tredje er det feilaktig og spekulativt å kalle det faste innretninger. All klatring på Andersnatten foregår ved bruk av naturlige tak formet av naturen for hender og føtter. Det meste av sikringen foregår også med egne sikringsmidler som settes i fjellet og fjernes igjen mens klatringen pågår, uten å sette spor. Noen ruter har i større eller mindre grad sikkerhetsbolter på 10 mm diameter boret inn i fjellet, som stikker ca. 20 mm opp fra fjellet. Det er først og fremst i passasjer der det ikke er mulig å sette midlertidige sikringer, men i noen nyere tilfeller også hele linjer. Dette skaper diskusjon i klatremiljøet, og flere av organisasjonene er kritiske til slik bolting i større vegger. Det har ikke skjedd i organisert regi, men av ivrige enkeltpersoner. Unntaket gjelder noen av de tradisjonsrike rutene som har stått der i 35-40 år, der et fåtall rustne bolter satt opp av førstebestigerne på 80-tallet er blitt erstattet med nye bolter av hensyn til sikkerheten.

Dette har skjedd uten dialog med grunneier, og det er et klart ønske fra klatremiljøet om å ha en bedre dialog med grunneier rundt dette. Men dette kan på ingen måte kalles faste innretninger. Boltene er ikke til fortrenghet for andre og er ikke i nærheten av å kunne sammenlignes med de omfattende inngrepene som en Via Ferrata vil innebære.

Ønske om dialog

Klatreorganisasjonene har vært tydelige på at vi ønsker en god dialog med grunneiere og utbygger for å redusere konfliktnivået, forstå hverandre bedre og se om det finnes gode løsninger som kan samle partene eller redusere det høye konfliktnivået som denne saken har skapt. Vi var derfor glade for at vi som er tilsluttet Norges Klatreforbund, Norsk Tindeklub og DNT fjellsport ble invitert til et dialogmøte med flere grunneiere og Sigdal Aktiv 17. desember i år.

Vi er spent på om den dialogen gjør det mulig å se på planene på nytt. Vi håper grunneiere, utbygger og kommunen ser verdien av å utvikle spennende turisttilbud i Sigdal i tråd med gode norske friluftstradisjoner. Vi bidrar gjerne konstruktivt i den videre dialogen. Vi håper det mulig å utvikle gode løsninger uten store og irreversible inngrep i dette unike klippeområdet som har preget bratt friluftsliv i Norge i 80 år, og uten at planene for å utvikle turisme i Andersnatten blir til den mest konfliktfylte utbyggingen vi har sett på dette området til nå i Norge.

Med vennlig hilsen
Norges klatreforbund
Kolsås klatreklubb
Drammen klatreklubb
Ål klatreklubb

Kontaktpersoner:

Norges klatreforbund: Stein Tronstad, klatring@klatring.no, tronstad@npolar.no

Kolsås klatreklubb: Bjørn Omsland, bomsland@gmail.com

Drammen klatreklubb: Geir Arne Bore, geirarnebore@gmail.com

Ål klateklubb: Steinar Forberg, ste-forb@online.no